

LÄNSSTYRELSEN I STOCKHOLMS LÄN

Kulturmiljöenheten
1:e antikvarie
Ann-Charlotte Backlund
Tfn 08-785 42 45
Fax 08-654 70 63

BESLUT
Datum
1995-11-17

Beteckning
221-1993-22738

1

SISAB
att: Jan-Åke Henriksson
Box 25033
100 23 STOCKHOLM

Byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk, kv
Cedersdal 5, Vasastaden, Stockholm

BESLUT OM BYGGNADSMINNESFÖRKLARING

Eftersom Sveaplans flickläroverk är synnerligen märkligt genom sitt kulturhistoriska värde förklarar Länsstyrelsen med stöd av 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m m (KML) flickläroverket för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § KML följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivras. Byggnaden får inte heller till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

2. I byggnaden får, i de delar som skrafferats på bilagda planritningar, inte vidtagas sådana åtgärder som medför ändring av planlösning.

I skrafferade delar får inte heller vidtagas sådana åtgärder som medför ändring eller förvanskning av fast inredning och dekorativ utsmyckning.

3. Byggnaden skall underhållas så att den hålls i fullgott skick. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådant material att det kulturhistoriska värdet inte minskas.

4. Fastigheten/nuvarande tomt i dess helhet skall nättas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

MOTIVERING

Byggnaden är i helhet och detaljer mycket väl studerad och den är en av landets främsta exponenter för funktionalismens arkitekturideal. Byggnaden var stilbildande för en ny epok i svenskt skolbyggande som skulle få många efterföljare. Skolan beskriver också en social situation där man uppförde en modernistisk byggnad för det första kvinnliga läroverket.

BYGGNADSHISTORIK M M

Skolan byggdes 1934-1936 som Högre allmänt läroverk för flickor. Den ritades av arkitekterna Nils Ahrbom och Helge Zimdahl. I samband med projekteringen av skolhuset planera-

1995-11-17

221-1993-22738

des en idrottsplats på dess baksida medan skolgården förlades till framsidan.

Byggnadens utformning ger uttryck för det funktionalistiska synsättet, där varje delfunktion avtecknar sig i byggnadens yttre - aulan och gymnastiksalen är förlagda i särskilda byggnadsdelar, gymnasieklassrummen, kollegierum, bibliotek mm i en annan. Skolan blev en förebildlig exponent för enkelkorridorsystemet, med rätlinjigt arrangerade undervisningslokaler. Skolan har det för funktionalismen typiska platta taket, den på pelare upplyfta förbyggnaden som fungerar som ingångsarkad, den ljusa putsfasaden och de stora fönstren.

Invändigt användes ursprungligen färgsättning i orienterande syfte. Arkitekterna svarade också för inredning, möbler och textilier.

Byggnadens konstruktion är också ett tidigt exempel på betongbyggande med utvändigt lättbetongisolering.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Riksantikvarieämbetet har ansökt om byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk.

Länsstyrelsen anmälde den 14 mars 1990 till Fastighetsregistermyndigheten att fråga väckts om byggnadsminnesförklaring av Sveaplans flickläroverk.

Det som aktualiserade byggnadsminnesfrågan var ett avtal mellan Stockholms kommun och Nationalföreningen mot Hjärt- och Lungsjukdomar. I avtalet överenskoms bl a att kommunen skulle verka för att en stadsplan upprättades som medgav att föreningen fick bygga 11.000 kvm kommersiell yta vid Sveaplan.

Länsstyrelsen hemställde om kommunens yttrande över byggnadsminnesförklaringen samt lammade i en skrivelse den 18 maj 1990 förslag till skyddsföreskrifter för Sveaplans flickläroverk och förelade kommunen att anmäla anspråk på ersättning eller inlösen vid en byggnadsminnesförklaring av byggnaden med tillhörande tomt.

Kommunstyrelsen beslöt vid ett sammanträde den 13 juni 1990 att avstyrka en byggnadsminnesförklaring av fastigheten Cedersdal 5 samt att överlämna ärendet om eventuella ersättningsanspråk vid en byggnadsminnesförklaring av läroverket till fastighetsnämnden för handläggning.

Staden yrkade på en ersättning på 1.107.300.000 kronor vid en eventuell byggnadsminnesförklaring av byggnaden.

Parallellt löpte planärendet vidare och detaljplanen antogs av kommunfullmäktige den 19 mars 1990. Länsstyrelsen beslöt den 6 april 1990 att pröva kommunens beslut att anta detalj-

BESLUT

1995-11-17

221-1993-22738

LÄNSRÄTTEN
STOCKHOLMS LÄN

③ 1995 -12- 19

Målnr:

Första Posten
Fotol:
Aktbil:

planen med hänvisning till att det befarades att riksintresset enligt lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser mm inte tillgodosågs. Länsstyrelsen fann efter prövning att kommunens beslut att anta detaljplanen skulle stå fast. Avvikande mening anmäldes från sju länsstyrelsetjänstemän som menade att planen innebar påtaglig skada på riksintresset och därmed skulle upphävas.

Länsstyrelsens beslut överklagades till Regeringen varvid Boverket gjorde följande bedömning: planen skall upphävas eftersom den påtagligt skadar riksintresset för kulturmiljövård.

I samband med detta kom Regeringens uppdrag om en redovisning av planeringen i området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken, varvid detaljplanearbetet avbröts.

Kommunens avtal med Hjärt- och lungfonden hävdades och fastigheten Cedersdal övergick i det kommunala Skolfastigheter i Stockholm AB (SISABs) ägo med Stockholms Universitet som hyresgäst. Därefter påbörjades ombyggnad av fastigheten för att svara mot hyresgästens behov.

SISAB har godtagit Länsstyrelsens förslag till skyddsföreskrifter.

UPPLYSNINGAR

Länsstyrelsen lämnar utan kostnad för ägaren råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Förändringar i verksamheten kommer naturligen att ställa krav på byggnaden. Sådana förändringar kan utan samråd med Länsstyrelsen komma tillstånd i de delar av byggnaden som ej omfattas av skyddsföreskrifterna. Om det finns särskilda skäl, får Länsstyrelsen också enligt 3 kap 14 § lagen (1988:950) om kulturminnen mm lämna tillstånd till en ändring i strid mot skyddsföreskrifterna.

Länsstyrelsen får ställa de villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen. Villkoren får avse hur ändringen skall utföras samt den dokumentation som behövs.

Detta beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol (Länsrätten i Stockholms län) enligt anvisningar på bilaga.